

*ЛІДЕРИ ХХІ СТОЛІТТЯ. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРА НА ОСНОВІ
ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ*

*Хавіна І.В.
м. Харків, Україна*

**ВИДИ ПРОФЕСІЙНИХ БАЗОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У
БАКАЛАВРІВ З ПСИХОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРИРОДНИЧО-
НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН**

Кожна спеціальність, в тому числі «Психологія» вимагає від фахівця певного набору знань, умінь, навичок та здатностей, які необхідні йому у професійній діяльності. Сучасні вимоги до фахівців, врахо-

вуючи українські соціально-економічні тенденції, складність працевлаштування, конкуренцію на ринку праці, вимагають розвинений сучасний спектр та комплекс компетенцій, якими повинен володіти молодий фахівець, що хоче бути конкурентоспроможним. Тож, кожен із різновидів компетенції повинен працювати у комплексі, взаємодіяти один з одним і тим самим підвищувати рівень професійної майстерності майбутнього психолога.

Аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців [О.М. Гуцан, Т.Е. Исаева, М.Б. Нагара, В.А. Петрук, А.А. Соляник та ін], які розглядали види, структуру, критерії та рівні ПБК в різноманітних галузях, дозволив нам розробити види професійних базових компетенцій бакалаврів з психології.

Структура ПБК створена на основі компетентнісного та діяльнісного підходів та принципів студентоцентрованого навчання. Компетентнісний підхід та принципи студентоцентрованого навчання дозволяють передбачати, описувати та пояснювати результати навчання, тобто ті компетенції, які ми повинні формувати у майбутнього психолога та за якими можна розвинути професіонала. Діяльнісний підхід стає основою для формування психолога-професіонала у межах виконання ним конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої професійної діяльності [2].

Отже, на основі ґрунтовного аналізу науково-педагогічної літератури нами виділено наступні види ПБК майбутніх психологів: мотиваційна, інформаційно-когнітивна та функціонально-операційна, що формуються під час вивчення природничо-наукових дисциплін.

Відповідно до визначених характеристик, встановлено, що до мотиваційної компетенції відносяться розуміння майбутніми психологами важливості циклу природничо-наукових дисциплін для формування їх професіоналізму, наприклад, знання з фізіологічних основ психічних процесів та здатність встановлювати зв'язки, наприклад, між особливостями функціонування нервової системи та емоційної сфери особистості допоможе надавати кваліфіковану допомогу клієнту. Це за думкою Н.Б. Іванцової «зумовить розвиток інтересу до вивчення цих дисциплін та відповідно засвоєння професії, що в свою чергу надасть поштовх розвитку професійної спрямованості [1].

У свою чергу інформаційно-когнітивна компетенція сприяє оволодінню студентами-психологами системою знань з природничо-наукових дисциплін, до яких ми відносимо: «Анатомія та еволюція нервової системи людини», «Антропологія», «Основи біології та гене-

тики людини», «Зоопсихологія та порівняльна психологія», «Психофізіологія». Визначені дисципліни дозволяють засвоїти комплекс знань з наступних проблем: проблема походження людини, індивідуальний розвиток людини і її конституція, популяційна та етнічна антропологія, екологія людини; визначення основних понять фізіології вищої нервової діяльності; спадковості і мінливості у людини на всіх рівнях його організації та існування (молекулярному, клітинному, організмозовому, популяційному, біогеохімічному та інші питання).

Обґрунтована нами остання компетенція – функціонально-операційна – має в цілому більш практичну спрямованість, тобто забезпечує розвиток комплексу тих особистісних та професійних умінь й навичок, що зумовлюють високий рівень професіоналізму бакалавра з психології. Так, до особистісних умінь ми відносимо – цілеспрямованість, ініціативність, комунікативність, до професійних – мотив досягнення успіху, лідерські якості, самостійність. Саме особистісні уміння забезпечують формування професійних, так, майбутнім психологом, що є цілеспрямованим студентом, який планує майбутнє професійне життя, буде рухати мотив досягнення успіху, що є за словами О.Г. Романовського ключем професійного зростання, відповідно ініціативність та комунікативність стане основою для розвитку лідерських якостей, у свою чергу лідерство – це «міжособистісна взаємодія, яка виявляється в певній ситуації за допомогою комунікаційного процесу і спрямована на досягнення специфічної мети» [3].

Погоджуючись в цілому із визначеними видами та ознаками компетенцій, вважаємо, що професійні базові компетенції не можуть та не повинні бути завершальними, оскільки у них не має творчого компоненту, що заважає досягненню найвищого щаблю професіоналізму.

Список літератури:

1. Іванцова Н.Б. Дослідження професійної спрямованості як умови розвитку особистості у ВНЗ / Н.Б. Іванцова // Актуальні проблеми психології. Т.7, вип.42 С. 103-104.
2. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
3. Романовський О. Г. Особистість сучасного керівника в аспекті теорії духовного лідерства / О.Г. Романовський, Н.В. Серeda // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2013. - № 3. – С. 20-27